

4. Макконелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы, политика. Пер. С 13-го англ. / К. Р. Макконелл, С. Л. Брю. – Изд. - М.: ИНФРА-М, 1999. - 974с.
5. Мескон М.Х. Основы менеджменту : пер. з англ. / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М. : Изд-во "Дело, 1998. – 704 с.
6. Leibenstein, H. Allocative Efficiency and X-Efficiency // The American Economic Review, 56 (1966). – PP. 392-415
7. Хачатуров Т.С. Эффективность капитальных вложений. / Т.С. Хачатуров – М. : Изд-во "Экономика", 1979. – С. 22
8. Does ISO 9000 certification pay? // ISO Managements System. 2002. Juli — August. P.3140.
9. Грицанов А.А. Новейший философский словарь / А.А. Грицанов. — Мн.: Изд. В. М. Скаун, 1998. — 896 с В
10. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга / Д. Хан; пер. с нем. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 800 с
11. Друкер П. Эффективное управление / П. Друкер : пер. с англ. М. Котельниковой. – М. : Изд-во "Астрель", 2004. – 284 с.
12. Выварец А.Д. Эффективность производства: теория, методология и методика оценки / А.Д. Выварец, Л.В. Дистергефт // Экономическая эффективность: теория, методология, практика : сб. научн. стат. – Екатеринбург : Изд-во "УГТУ", 2000, С. 323.
13. Долан Дж. Экономикс : англо-русский словарь-справочник ; пер. с англ. / Э. Дж. Долан, Б. И. Доминенко. – М. : Лазурь, 2004. – 544 с.
14. Сурмин Ю.П. Теория систем и системный анализ / Ю.П. Сурмин – К.: МАУП, 2003. – 368 с.

Рецензент – д.е.н., професор Краснова В.В.

УДК 338.439:339.54

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА АГРАРНА ПОЛІТИКА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АПК

Резніченко Д.В., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

У статті розглянуто основні аспекти зовнішньоекономічної аграрної політики України в контексті підписання угоди про Зону вільної торгівлі з Європейським Союзом та поглиблення зовнішньоторговельних відносин з країнами Митного Союзу.

The article deals with the main aspects of foreign agricultural policy of Ukraine in the context of the signing of the FTA with the European Union and deepening trade relations with the countries of the Customs Union.

Постановка проблеми. Глобальні зміни економічного середовища та подальша лібералізація і структурні зміни на світових ринках сільськогосподарської продукції зумовлюють глибокі системні перетворення у розвитку світового сільського господарства. В цих умовах взаємопов'язаного впливу внутрішніх і зовнішніх тенденцій на агропродовольчі ринки виникає необхідність адаптації державної зовнішньоекономічної аграрної політики через комплексну систему важелів і механізмів макро- та мікроекономічного впливу.

Сучасна аграрна політика України знаходиться у процесі структуризації та становлення. Тому вона здатна перетворитися в політику стимулювання розвитку сільського господарства та підготовки аграрного сектора до подальшої інтеграції та членства України в Європейському Союзі, що визначено Законом України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» від 01.07.2011 р.

Крім того, відповідно до Закону України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» від 18.10.2005 р., державна аграрна політика базується на національних пріоритетах і враховує необхідність інтеграції України до Європейського Союзу та світового економічного простору. Все це визначає необхідність наукових досліджень в даній сфері та формує актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі загальні питання теорії і практики розвитку зовнішньоекономічної діяльності аграрного сектора та стратегії й тактики зовнішньоекономічної аграрної політики як чинника її загального розвитку висвітлені в працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: В.Г. Андрійчук, Д. Белл, Б. Балласа, В.І. Бойко, І. Бураковський, С.М. Березовенко, В. Буглай, Я. Вальрасса, В.П. Галушко та ін. Однак з огляду на динамічний розвиток зовнішньоекономічних відносин України з країнами Європейського та Митного Союзів дослідження цього питання вимагає постійних наукових досліджень.

Постановка завдання. Дослідити основні аспекти зовнішньоекономічної аграрної політики України в контексті підписання угоди про Зону вільної торгівлі з Європейським Союзом та поглиблення зовнішньоторговельних відносин з країнами Митного Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейські орієнтири формують відповідний вектор подальшого розвитку аграрного сектора та відкривають перед вітчизняним сільським господарством нові можливості для відродження та подальшого розвитку, створюють додаткові порівняльні переваги на агропродовольчому ринку в умовах глобалізації економіки. Вирішальним кроком з позиції поглиблення торговельних відносин між Україною та ЄС має стати підписання Угоди про зону вільної торгівлі (ЗВТ), яка неодмінно сприятиме наближенню вітчизняного аграрного сектора економіки до європейських стандартів та адаптації його до Спільної аграрної політики ЄС (САП ЄС).

Зона вільної торгівлі, з одного боку, розширює доступ української сільськогосподарської продукції до потужного ринку ЄС, полегшує доступ європейських інвестицій в аграрний сектор України. Проте, з другого боку, полегшений доступ імпорту високоякісної сільськогосподарської продукції з ЄС до України створює додаткову конкуренцію українським виробникам. Тому необхідно враховувати ймовірність викликів, які несуть у собі процеси європейської інтеграції для вітчизняного аграрного сектора в умовах поглиблення економічної кризи. Як відомо, ігнорування стратегічних орієнтирів і завдань, які були характерними для початкового періоду європейської інтеграції в аграрному секторі економіки, стали однією з причин різкої деіндустріалізації галузі, деструктивних процесів у соціальній сфері села, поширення неринкових методів державної підтримки та регулювання аграрного сектора, а також інших негативних наслідків.

У зв'язку з цим, виникає об'єктивна необхідність проведення оцінки впливу підписання угоди про поглиблену Зону вільної торгівлі з ЄС, що дасть змогу визначити потенційні переваги та можливі ризики для аграрного сектора, сформулювати основні напрями зовнішньоекономічної аграрної політики України у цьому контексті.

Враховуючи великий потенціал аграрного сектора для української економіки, а також особливості, що супроводжують поглиблення інтеграції українського та європейського аграрних ринків, зовнішньоекономічна політика має бути спрямована на адаптацію аграрного сектора до умов євроінтеграції. Головною метою зовнішньоекономічної політики має стати інституційна, законодавча та організаційна підготовка аграрного сектора до роботи в умовах спільного європейського ринку, а також корегування української аграрної політики та синхронізація внутрішніх реформ з євроінтеграцією. Розробка складових зовнішньоекономічної політики та її реалізація має сприяти координації та підвищенню спроможності органів влади загальнодержавного та місцевого рівня щодо керування розвитком аграрного сектора у процесі поглиблення інтеграції шляхом підвищення якості стратегічного, стратегічного та тактичного планування розвитку аграрного сектора, реалізації європейських принципів керування аграрною політикою так як, з одного боку, має поєднувати в собі, актуальні завдання, що вирішують поточні проблеми аграрного сектора, а з іншого, бути орієнтованою на норми та підходи, що практикуються в ЄС в рамках Спільної аграрної політики (САП).

Найбільш гостро на шляху до створення ЗВТ постають питання щодо конкурентоспроможності української сільськогосподарської продукції, що вимагає активнішого застосування механізмів та інструментів підтримки експорту, серед яких провідну роль відіграють механізми фінансової підтримки, зокрема експортного кредитування, страхування і надання державних гарантій.

Побудова виваженої та ефективної зовнішньоекономічної аграрної політики України має враховувати не лише євроінтеграційний вектор розвитку аграрного сектора, а й співпрацю з ще одним стратегічно важливим для України торговим партнером – Митним Союзом (МС). Аналіз зовнішньої торгівлі підтверджує, що для українського аграрного сектора ринки країн МС (Росія, Білорусь, Казахстан) є стратегічними: у 2011 році обсяг експорту аграрної продукції до цих країн становив 2,78 млрд. дол. США, а сальдо зовнішньої торгівлі – 1,95 млрд. дол. США, такі обсяги торгівлі сільськогосподарською продукцією є більшими навіть за докризовий рівень 2008 року. Тому сьогодні для України є дуже важливим проведення збалансованої торгової політики щодо ЄС та Митного союзу, адже поспішні рішення, не узгоджені з сільськогосподарськими товаровиробниками, можуть привести до проблем в торговому балансі.

В цей же час існують перспективи розширення експорту української агропромислової продукції на ринки країн Північної Африки. Цьому сприяють такі чинники, як відносна географічна близькість України до країн регіону (порівняно швидке транспортування української продукції), сприятливе співвідношення «ціна – якість» на українське зерно, порівняно з продукцією головних країн-конкурентів: ЄС, США, Канади, Австралії, Росії. Однак в українській зовнішньоекономічній аграрній політиці є вразливі місця, що можуть суттєво впливати на конкурентні позиції вітчизняних товаровиробників на цьому висококонкурентному ринку, зокрема запровадження квотування експорту зернових.

Висновки. Найбільші потенційні вигоди нашої державі принесе підписання угоди про Зону вільної торгівлі, на максимально вигідних для України умовах з одночасною активізацією економічних відносин з країнами СНД, у

тому числі Митним союзом, відповідно до принципів і на умовах СОТ. Однак, створення зони вільної торгівлі з ЄС та поглиблення співробітництва з державами Митного союзу саме по собі ще не гарантує Україні прискорення економічного розвитку. Подальший розвиток відносин як з Європейським Союзом, так і з Митним союзом багато в чому залежить від успіху внутрішніх реформ. Необхідно відпрацювати програми адаптації ризикових галузей економіки України до діяльності у новому глобальному конкурентному середовищі, забезпечити дієвий захист вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників, запровадити в разі необхідності перехідні періоди для окремих галузей аграрного сектора тощо.

Список використаних джерел:

1. Осташко Т.О. Вплив ЗВТ з ЄС на провідні експортоорієнтовані галузі економіки України / Т.О.Осташко, В.О.Точилін, В.В.Венгер // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2011 р. №2411-VI. [Електронний ресурс] . — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18.10.2005 р. № 2982-IV. [Електронний ресурс] . — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Рецензент – д.е.н., доцент Писаренко В.В.

УДК: 631.1.027:338.43:633.1:338.439(477)

МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКІВ ЗЕРНА І ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Савіцька С.І., к.е.н.

Подільський державний аграрно-технічний університет

Проаналізовано маркетингову діяльність виробників зерна. Обґрунтовано особливості та зроблені пропозиції щодо підвищення маркетингу зерна задля зміцнення національної економіки в цілому.

Marketing activity of producers of grain is analysed. Features and done suggestions are grounded in relation to the increase of marketing of grain for the sake of strengthening of national economy on the whole.

Постановка проблеми. Одним із основних питань сучасного розвитку України є забезпечення її національної безпеки, а у ракурсі розв'язання цієї проблеми стоїть питання забезпечення продовольчої безпеки як складової, що гарантує добробут населення, а також сталий характер розвитку суспільства, що пов'язаний з усіма напрямками як внутрішньої, так і зовнішньої діяльності держави.

Зернопродуктовий комплекс традиційно посідає одне з пріоритетних місць серед основних галузей сільського господарства України, як за виробничо-технічними характеристиками, так і обороту фінансово-грошових засобів. Його ресурсний потенціал має важливе значення для національної економіки держави, забезпечуючи її продовольчу безпеку. Сприятливі природно-кліматичні умови для вирощування переважної більшості сільськогосподарських культур і потужний людський потенціал дозволяють Україні не